

1 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2011/12:13 för tisdagen den 29 november i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från näringsutskottet.

2 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2011/12:FPM41 Säkerhet vid utvinning av olja och gas till havs
KOM(2011)688 till försvarsutskottet

2011/12:FPM42 Förslag till EU-direktiv om företagens offentliga redovisning
KOM(2011)684 till civilutskottet

3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2011/12:127

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:127 Kraftfulla sanktioner mot den syriska regimen

av Amineh Kakabaveh (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 16 december 2011.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 1 december 2011

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2011/12:K1–K3 till konstitutionsutskottet

EU-dokument
KOM(2011)706 till skatteutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 24 januari 2012*.
KOM(2011)818 till finansutskottet
KOM(2011)821 till finansutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 26 januari 2012*.

Svar på
interpellationer

5 § Svar på interpellation 2011/12:81 om unga som kastas ut eller rymmer hemifrån

Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Teres Lindberg har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att stärka ställningen för de unga som inte kan bo kvar hemma.

Rädda Barnens rapporter utgör tankeväckande läsning kring denna mycket utsatta grupp barn och unga, inte minst den rapport som redogör för intervjuer med barnen och de unga själva. Dessa rapporter, tillsammans med rapporten *Hemlös 2011* som Stockholms Stadsmission publicerade tidigare i år och som har ett fokus på unga i hemlöshet, har varit viktiga bidrag för att öka regeringens och andra aktörers kunskap.

I socialtjänstlagen slås fast att kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver och att socialnämnden har ett särskilt ansvar att verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden.

När det gäller barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt är lagen tydlig. Barn och ungdomar ska få det skydd och det stöd som de behöver. Om hänsynen till den unges bästa motiverar det ska socialnämnden sörja för att den unge får vård och fostran utanför det egna hemmet. Regeringsrätten, numera Högsta förvaltningsdomstolen, har vidare funnit att bistånd ska beviljas för unga vuxna i de fall ett fortsatt kvarboende i föräldrahemmet bedömts medföra oskäliga sociala konsekvenser.

Teres Lindberg tar särskilt upp problemet med unga vuxna mellan 18 och 21 år som studerar och blir utsatta för våld och sexuella övergrepp i föräldrahemmet. Även för denna grupp gäller socialtjänstlagens bestämmelser att varje enskilt fall ska prövas individuellt och den hjälpsökande ska få stöd och hjälp om hans eller hennes behov inte kan tillgodoses på annat sätt. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Det finns därför inga hinder för socialtjänsten att, efter en individuell prövning, hjälpa en ung vuxen som behöver bo utanför föräldrahemmet för att fortsätta att studera på gymnasiet.

Socialtjänstlagen har även tillförts starkare skydd för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Det avser såväl barn och unga som vuxna. Socialnämnden har också särskilt att beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

I socialtjänstlagen anges att målet för socialtjänstens verksamhet är att den ska bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet och att insatser ska genomföras tillsammans med den enskilde. När en åtgärd rör ett barn anges särskilt att barnets inställning så långt det är möjligt ska klarläggas. Det är synnerligen viktigt att man inom socialtjänsten lyssnar till barn och unga och självklart även på unga vuxna för att kunna erbjuda stöd och hjälp. Ingen som söker hjälp ska behöva bo kvar i ett hem där han eller hon blir utsatt för våld och/eller sexuella övergrepp.

För mig är det därför angeläget att fortsätta arbetet för att stärka situationen för denna grupp barn och unga. Det har i utredningar påtalats behov av att stärka och utveckla den sociala barn- och ungdomsvården. Därför kommer regeringen att gå vidare och genomföra ytterligare åtgärder som ett led i det fortsatta arbetet med att bland annat stärka skyddet för utsatta barn. I budgetpropositionen för 2012 föreslår regeringen att sammanlagt 140 miljoner kronor avsätts för att bland annat stärka skyddet inom den sociala barn- och ungdomsvården. Under förutsättning att riksdagen beviljar fortsatta medel avser regeringen att därefter avsätta 200 miljoner kronor årligen från och med 2013 varav 18 miljoner kronor för särskilda åtgärder under perioden 2013–2015.

Anf. 2 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret.

Sverige är ett rikt land. Trots det lever 220 000 barn i fattigdom. Det beror ofta på att deras föräldrar saknar jobb eller arbetar deltid mot sin vilja. När sedan familjens inkomster inte räcker till i vardagen får barnen avstå mycket av det som deras vänner gör. Att gå på bio, träna fotboll eller följa med på skolresan blir en omöjlighet.

Barnfattigdomen ökar sedan ett par år tillbaka. Efter att ha minskat långsiktigt sedan krisen på 90-talet ser vi nu ett allvarligt trendbrott. Det var 10 000 fler barn som levde i fattigdom under 2008 jämfört med året innan, och enligt tongivande forskare på området tyder allt på att barnfattigdomen kommer att fortsätta öka om ingenting görs.

Vi vet i dag att barnfattigdom påverkar hälsa, utbildning, framtida arbetslöshet och till och med förväntad livslängd. Därigenom påverkar föräldrars ekonomiska situation direkt barnens möjlighet att få en bra uppväxt och en chans att förverkliga sina drömmar. Därför är barnfattigdom en politisk fråga som vi i Sverige inte längre kan blunda för. Hela landet förlorar på att alla barn inte får möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Barn, unga och unga vuxna som kastas ut eller rymmer hemifrån är en mycket utsatt grupp. Dessutom är det ett problem som egentligen inte uppmärksammats förrän på senare år. Rädsla Barnens rapporter visar att så många som 11 procent av alla ungdomar någon gång rymt hemifrån

eller blivit utkastade hemifrån. Var fjärde av dem har varit med om detta fyra gånger eller fler.

I studien *Tillfälligt uppbrott – unga berättar* som presenterades i somras har man tittat på bakomliggande orsaker till upprottet och undersökt i vilken utsträckning ungdomarna varit i kontakt med myndigheter i samband med detta. Många möts av misstro från socialtjänsten som i sin tur ofta tar föräldrarnas parti och tillämpar det så kallade familjeperspektivet, även om det varit uppenbart att det varit olämpligt om man hade lyssnat på den unge.

De unga som studerar och fyllt 18 men inte 21 år lyfts särskilt fram i den här studien, då just de faller mellan stolarna. Barndomen upphör enligt barnkonventionen vid 18 års ålder. Då är man också myndig och fri att fatta sina egna beslut inom lagens gränser. Föräldrabalken förlänger dock föräldrarnas ansvar för försörjning fram till 21 års ålder förutsatt att den unge studerar. För de unga som rapporten lyfter fram får dock lagstiftningen orimliga konsekvenser då en ung person antingen kan tvingas bo kvar hemma där han eller hon utsätts för psykiska och fysiska övergrepp eller avsluta sina studier och stå till arbetsmarknadens förfogande.

Det är precis som ministern säger, att socialnämnderna har ett ansvar att verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. Problemet är, precis som Rädde Barnens studie visar, att många faller mellan stolarna.

Här skulle lagstiftaren, alltså vi, med ett handgrepp kunna ge de här unga människorna en starkare ställning genom att klargöra socialtjänstens skyldighet att bistå. Jag betvivlar som sagt inte ministrerns goda vilja på det här området, men i svaret på min interpellation visar ministern inte någon som helst vilja att faktiskt vidta åtgärder mer än att påtala att detta är ett problem, precis som jag gör i interpellationen. Men med bara ord och ingen verkstad händer det inte särskilt mycket.

Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Barnfattigdomen ökar, säger Teres Lindberg, och det stämmer, liksom den har ökat i varje konjunkturnedgång, med en eftersläpning. Det är beklagligt. Det är oroande varje gång det sker, men så har skett under varje lågkonjunktur därför att sambandet är intimt mellan hur många hushåll som behöver försörjningsstöd och hur arbetslösheten ser ut i landet. Det innebär att det ändå bara är hälften så många barn som i dag växer upp i familjer där det finns behov av försörjningsstöd som det var 1997. Det har alltså i förhållande till det skett en dramatisk förbättring.

Det viktigaste man kan göra är, som Teres Lindberg säger, att se till att man har sysselsättningskapande åtgärder så att fler kan klara sin egen försörjning och inte behöver bidragsstöd. Därför är de satsningar som regeringen gör på arbetslinjen och på ökade utbildningsinsatser under tider av sämre konjunkturer helt nödvändiga och mycket viktiga. Det är därför vi talar så mycket om betydelsen av arbetslinjen.

När det gäller det problem som Teres Lindberg framför allt uppmärksammar i sin interpellation, nämligen unga som rymmer hemifrån, kan jag säga att det har uppmärksammats till och från under tider som har varit. Det är ett problem som det förtjänar att djupstudera och att sätta in

väldigt mycket aktiva åtgärder mot, men det är inte lagstiftningen som framför allt behöver stärkas. Den är entydig också med hjälp av den regeringsrättsdom som har fallit, som ju är prejudicerande. Den säger att socialtjänsten har ett ansvar också för dem mellan 18 och 21 år och för att se till att de här ungdomarna kan avsluta sin gymnasieutbildning. De kan också få hjälp med bostad och de kan uppbära ekonomiskt försörjningsstöd. Där föräldraansvaret brister är socialtjänsten skyldig att gå in. Det finns inga tveksamheter om att lagstiftningen inte skulle räcka till.

Däremot ser implementeringen inte fullgod ut. Det betyder naturligtvis att de insatser som vi gör för att förtydliga i form av Socialstyrelsens allmänna råd, riktlinjer och så vidare är betydelsefulla. Själv kommer jag att göra barnresor ut till socialtjänsterna runt om i landet. Jag startar nästa vecka med ett besök i Jönköping, där jag träffar intelligande kommuner just för att tala om socialtjänstens handhavande av barn och ungdomar som lever i en utsatt situation. Det gör jag för att ytterligare stärka implementeringsarbetet och få kunskap om hur man arbetar, för att också hitta de goda exemplen, för de finns också. Inom vissa socialtjänster har man särskilda enheter inriktade just på unga vuxna. Jag vill också se mer av uppsökande verksamhet ute i landet.

Anf. 4 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Det är också så att barnfattigdomen ökar och den har ökat särskilt mycket sedan regeringsskiftet 2006. Det är klart att det finns ett samband med den politik som förs.

Det är också så att just den grupp unga vuxna som faller mellan stolarna ofta tvingas in i en framtida fattigdom som i sin tur, när de skaffar barn, kommer att skapa en ny barnfattigdom. Det finns en ond cirkel. Här har samhället ett väldigt stort ansvar för att se till att det inte blir på det sättet.

I den studie från Rädda Barnen som jag hänvisar till i min interpellation finns det fallbeskrivningar som i många fall är intressanta. Det är till exempel Bartek, 19 år, som efter upprepade rymningar hemifrån – han uppskattar själv att han har rymt hemifrån 30 gånger – framför allt på grund av psykisk misshandel men också en hel del fysisk misshandel, efter frågor kring bemötandet och stöd från socialtjänsten berättar: De säger att de inte kan hjälpa mig om jag inte slutar skolan. De sade att det är mina föräldrar som ska försörja mig tills jag har gått ut skolan. När du slutar är du välkommen tillbaka. Då kan vi skriva in dig här så att vi kan hjälpa dig.

På samma sätt vittnar Helena, 18 år. Hon säger om socialtjänsten: ”Dom lyssnar. Dom är väl bara naiva. Dom tror väl att samhället ska vara så mycket bättre än vad det är. Tyvärr, men det är inte så.”

På motsvarande fråga kring vilken hjälp hon får säger hon: ”Dom sa hela tiden nej men du ligger i kläm, för du är 18 år, du går i skolan, dina föräldrar är försörjningspliktiga. Vi kan inte stå för det här, egentligen är det dina föräldrar som ska betala”.

Det är klart att det är ett problem om du tvingas att välja att antingen ge dig ut i arbetslöshet, för det är vad som väntar en 18-åring som inte har fullgjort sin gymnasieutbildning, eller fortsätta att bo kvar hemma med de konsekvenser som det innebär.

Bartek var ganska lycklig egentligen för han hade turen att ha en flickvän vars föräldrar tillät att han bodde där. Han klarade sig hyggligt. Helena hade det däremot betydligt jobbigare.

Det är genomgående att de unga människorna misstror socialtjänsten. De litar inte på den. Socialtjänsten i sig kontaktar ofta föräldrarna och det leder till förnyad misshandel. Det är klart att det inte gynnar någon på något sätt.

Samtidigt misstror man samhället därför att man ser att andra unga människor får hjälp genom att ljuga för socialtjänsten, till exempel när det gäller bostad. Det är ytterligare en problematik och ett mått på den fattigdom som faktiskt finns i Sverige, där unga människor inte har en möjlighet att få bostad och de i stället ljuger för socialtjänsten för att få hjälp den vägen, medan de som verkligen behöver hjälp inte får det.

Här känns det lite som om ministern faktiskt blundar för verkligheten också hon. Vem är det som ska vidta åtgärder om inte vi? Det går inte att bara säga att det är klart att det finns ett problem med att barnfattigdomen ökar. Vi måste ändå se till de ungas bästa. Det är ministern som är ytterst ansvarig och som måste ta de initiativen om vi faktiskt vill se en förändring.

Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Nu får jag nog rätta Teres Lindberg lite. Det hon säger är inte sant. Hon säger bland annat att barnfattigdomen har ökat sedan vi tillträdde som regering 2006. Det är direkt fel. Barnfattigdomen, antalet barn som lever i hushåll med försörjningsstöd, har inte varit så lågt på decennier som det var 2007. Det beror naturligtvis på att den här regeringen satte in åtgärder för att öka människors möjligheter till arbete. Det har inte varit så lågt på decennier som det var 2007, Teres Lindberg. Säg ingenting annat, för det är sanningen. Också under det socialdemokratiska regeringsinnehavet under högkonjunktur var det mycket högre än det var 2007.

Däremot vet vi att när lågkonjunkturen kommer ökar människors behov av försörjningsstöd. Det är därför vi har skyddssystemen. Det är därför vi har riggat välfärdssystemen så att vi ska klara att ta emot och ge en vettig försörjningsmöjlighet för dem som inte har tillgång till ett jobb. Det är precis så det fungerar. Det stiger i lågkonjunktur och sjunker i högkonjunktur, men ett aktivt arbete, vad regeringen gör, har betydelse.

Däremot skulle det se väldigt mycket värre ut om Socialdemokraternas budget var rådande i landet. Det ni gör är ju att höja arbetsgivaravgiften för just unga människor, vilket skulle leda till en ökad arbetslöshet bland ungdomar som naturligtvis skulle ställa dem i en ekonomisk situation som blir väldigt mycket besvärligare. Vi måste ändå hålla oss till sanningen, Teres Lindberg.

När det gäller unga som rymmer hemifrån är det ett stort bekymmer. I deras kontakter med socialtjänsten har vi identifierat att socialtjänsten inte alltid kan hur lagstiftningen ska användas och hur regeringsrättens domar, som skapar prejudikat, ser ut. Det är en av anledningarna till mina barnresor. Men det är också ett uppdrag till tillsynsmyndigheten, Socialstyrelsen, att verkligen granska detta när de är ute i kommunerna och utövar sin tillsyn över den sociala barn- och ungdomsvården.

Vi har intensifierat tillsynens möjligheter, deras resurser, för att verkligen ha en aktiv tillsyn över den sociala barn- och ungdomsvården och också över hur kommunerna arbetar.

Jag är djupt bekymrad över de barn och unga som säger att socialtjänsten inte lyssnar på dem. Socialtjänsten är skyldig att göra det. Vi skärpte lagstiftningen 2008, just för att det tydligt ska framgå att socialtjänsten ska lyssna på barn och unga och ta vara på deras berättelser och förslag till lösningar. Detta ska vara en del av beslutsunderlaget.

Barn och ungdomar är kloka. De är värda att lyssna på. Det kan socialtjänsten inte negligera. Jag har dessutom gett Barnombudsmannen i uppdrag att lyssna in barn och ungdomar som har haft kontakt med socialtjänsten för att höra deras berättelser. Jag har själv träffat en del av barnen och ungdomarna. De säger att de ofta upplever att socialtjänsten inte lyssnar, men de träffar också socialsekreterare som har ett respektfullt bemötande och lyssnar in dem. Det finns både och.

Anf. 6 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Det är nog ministern som är ute på hal is. Barnfattigdomen har egentligen aldrig varit så hög som efter 90-talskrisen. Då hade vi en borgerlig regering. Det finns en viss fördröjning i effekterna när man tittar på barnfattigdom. För 2008 jämfört med 2007 ökade antalet barn och unga som omfattas av barnfattigdomen med 10 000. Det var en effekt av den politik som regeringen började föra 2007. Vi ska nog vara försiktiga när vi pratar år och vem som är ansvarig för vad. Jag hävdar att det finns en sanning i att ökningen av barnfattigdomen är en effekt av den borgerliga regeringens politik.

Ministern pratar om arbetsgivaravgifter för unga människor. Här finns en skillnad i synen på vad arbetsgivaravgifter är. Rättare sagt blundar ministern för vad arbetsgivaravgiften är, nämligen ett löneutrymme som arbetarkollektivet har avstått för att se till att det finns fullgoda sociala försäkringar. Konsekvensen av de sänkta arbetsgivaravgifterna är nedskärningarna på socialförsäkringarna. Det är klart att det i allra högsta grad drabbar även unga människor. Det finns en konsekvens av det man gör.

Jag betvivlar inte ministrernas känsla för barn och ungdomar. Men verkligheten talar för sig själv. Unga människor faller mellan stolarna. Tyvärr kan jag konstatera att viljan till åtgärder inte är lika stor som känslan.

Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Först och främst: År 1997 var barnfattigdomen dubbelt så hög som den är nu. Det är en dramatisk skillnad. Det handlar inte om små förändringar utan om stora förändringar. Barnfattigdomen är hälften så stor nu som 1997. Det kan man inte bortse från. Att arbetslinjen har betydelse för människors möjligheter att få ett arbete och därmed skapa sin egen försörjning är grundläggande. Det har också varit utgångspunkten för regeringens politik. Vi vet att det är viktigt för människor att få arbete och skapa en trygghet för sig själva, sina familjer och sina barn. Området är därför viktigt även i fortsättningen.

Jag blir djupt bekymrad när Socialdemokraterna väljer att ta bort de sänkta arbetsgivaravgifterna för ungdomar som vi vet har gett många ungdomar möjlighet att få ett första jobb. Det får dramatiska konsekvenser. Vi ska vara glada för att det inte är den socialdemokratiska budgeten som är rådande i Sverige. Då skulle många fler ungdomar hamna i en mycket svår ekonomisk situation. Det är viktigt att säga i kammaren.

Jag har gjort flera saker för att stärka barns och ungdomars kontakter med socialtjänsten. Jag kommer att fortsätta det arbetet. Vi arbetar med en barnskyddslag, där vi tittar på hur socialtjänsten ska arbeta på ett konstruktivt sätt för att följa upp barn och unga. Exempelvis ska det finnas en personlig socialsekreterare som följer barnet vid ett omhändertagande eller när en placering sker. De ungdomar som lever i särskild utsatthet ska ha ett särskilt stöd från socialtjänsten.

Arbetet fortsätter med att ytterligare förtydliga och stärka socialtjänstens viktiga uppgift i kontakten med barn och unga. Det gäller också den grupp vi talar om i dag, som har en utsatt situation och där stödet och hjälpen verkligen behövs.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2011/12:83 om barn som berörs av vräkning

Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Veronica Palm har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att hindra att fler barn vräks.

I februari 2007 presenterade regeringen en samlad strategi för arbetet mot hemlöshet. Strategin syftade till att skapa en struktur som skulle tydliggöra att många aktörer på såväl nationell, regional som lokal nivå har ett ansvar och en roll att spela i arbetet mot hemlösheten. Strategin innebar en ambitionshöjning genom att ange en tydlig handlingsinriktning och ett brett angreppssätt. I arbetet för att minska antalet vräkningar där barn är berörda har en arbetsgrupp, knuten till Socialdepartementet, haft i uppdrag att analysera orsakerna till att barnfamiljer fortfarande vräks. Arbetsgruppen pekar på att långt ifrån alla kommuner använder sig av de legala medel och arbetsmetoder som finns för att förhindra vräkningar.

Att fortsätta arbetet för att nå målet att inga barn ska vräkas är viktigt och angeläget. Regeringen kommer därför att inför 2012 ta ytterligare initiativ för att hjälpa kommunerna i detta arbete. Regeringen har särskilt tagit fasta på det faktum att antalet vräkningar varierar kraftigt mellan olika kommuner. Vi tror att fler kommuner kan arbeta aktivt med att motverka vräkningar genom att utveckla och säkra rutinerna i arbetet. Regeringen avser därför att tillsätta en nationell samordnare som kan hjälpa huvudmännen att formulera regionalt anpassade strategier.

Regeringen avser också att ge länsstyrelserna i uppdrag att bistå kommunerna i arbetet med att motverka hemlöshet, i synnerhet bland barnfamiljer som drabbas av vräkning. Det kan ske i samband med att länsstyrelserna stöder kommunerna i deras arbete med att planera bo-

stadsförslöjningen. Regeringen avser också att ytterligare utveckla den avhysningsstatistik som Kronofogdemyndigheten fått i uppdrag att föra.

Kunskapen om hur många barn som vräks är ny. Det är den nuvarande regeringen som beställde uppgiften, och vi fick de första siffrorna 2008. Från och med nästa år kommer dessutom uppgifter om hemlöshet att publiceras som Öppna jämförelser. Vi tror att sådana jämförelser kan hjälpa beslutsfattare i förbättrings- och utvecklingsarbetet och även med det vräkningsförebyggande arbetet.

Min ambition är att inga barn ska drabbas av vräkning och att antalet kommuner som arbetar förebyggande ska öka. Detta tror vi kan bli möjligt om fler kommuner arbetar efter den kunskap och vägledning som finns på området.

Då Veronica Palm, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmannen att Hannah Bergstedt i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 9 HANNAH BERGSTEDT (S):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

År 2010 vräcktes 632 barn i Sverige, och det ser ut att bli fler i år. Som ministern påpekade finns det inte några studier av konsekvenserna av hemlöshet. Det har setts som ett marginellt problem i landet, men som vi nu ser ökar hemlösheten.

Det vi däremot vet är att de barn som saknar ett tryggt boende mår sämre fysiskt och psykiskt. De har svårare att klara sin skolgång, och de blir ensamstående. Det är svårt att ta hem en kompis när man inte har ett hem att gå till.

Det här årets sex första månader vräcktes 358 barn. Det är en ökning med 9 procent jämfört med samma period föregående år. Orsakerna till vräkning är inte helt oväntat hyresskulder till följd av minskade ekonomiska marginaler. Kriser i livet som skilsmässa, dödsfall, förlust av arbete eller sjukdom är ofta orsaken.

I Sverige lever i dag fler och fler på marginalen i ekonomisk utsatthet. De försämringar som regeringen beslutat om i a-kassan och framför allt i sjukförsäkringen gör att fler inte klarar sin situation, inte ens i övergångsperioder – främst i familjer med ensamstående. Det får givetvis konsekvenser.

Det krävs ingen forskning eller vetenskap för att förstå att ekonomisk utsatthet är den enskilt viktigaste orsaken till att människor inte betalar sin hyra. Vi ska inte hymla med att den växande fattigdomen – eller, som regeringen väljer att kalla det, den låga ekonomiska standarden – som vi i dag ser gör att fler familjer vräks från sina bostäder.

Orsakerna till att människor är fattiga kan se väldigt olika ut. Men om man för en politik som aktivt ökar skillnaderna mellan människor gör det att de som lever på marginalen till slut trillar över kanten.

Vi socialdemokrater välkomnade regeringens strategi mot hemlöshet 2007, men den gick ut 2009. Resultatet ser tyvärr inte så bra ut. Fler barnfamiljer vräks, och siffrorna väntas i dag öka.

Samira som är mamma till fyra barn säger så här: Det här var min största mardröm, och den här mardrömmen fortsätter varje dag. Min dotter tog tag i porten och hon ville inte släppa. Vi fick dra loss henne. Det var fruktansvärt.

Som jag tidigare påpekat har under årets första sex månader 358 barn berörts av vräkning, och det är en ökning med 9 procent jämfört med samma period i fjol. Det ser inte bättre ut för hösten.

När det nu ser ut som det gör tycker jag att det är förvånansvärt att regeringen tar bort målsättningen om en nollvision för vräkning och ersätter den med en ambition. Vad är orsaken till detta? Varför inte hålla fast vid att det här är ett mål? Det är skillnad mellan mål och ambition. Vem är det i så fall som bär ansvaret för misslyckandet när vi ser att antalet barn som vräks ökar?

Anf. 10 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! När jag tillträdde som statsråd med ansvar också för frågor som handlar om hemlöshet frågade jag: Hur ser det ut för barnen? Hur många barn är det som vräks i vårt land? Jag menar att inga barn ska behöva uppleva att ställas på bar backe utan att ha ett hem att gå till efter skolan. Vi ska inte ha det så i vårt land.

Då fick jag svaret att ingen har brytt sig om att ta reda på det. Under alla de år som Socialdemokraterna har suttit vid makten har de aldrig ställt frågan: Hur många barn är det som drabbas av vräkning? Inga uppgifter fanns.

Det var då jag beställde fram statistiken, och vi fick den för första gången 2008. Då fick jag klart för mig att det var 716 barn som hade vränts det året. För mig är det en obegripligt hög siffra – den är oaccep-tabel. Det är därför jag säger att målet är att inga barn ska vräkas. Det innebär också att jag har avsatt mycket kraft och tid åt att försöka få ned dessa tal.

Det vi vet är att när vi fick de första siffrorna 2008 var det sammanlagt 3 000 vräkningar som verkställdes. År 2000 var det 5 000 vräkningar som genomfördes. Vi kan förutsätta att det var väldigt många fler barn som drabbades år 2000 än år 2008 eftersom det skiljer nästan 2 000 i antal vräkningar som genomfördes.

Det är bara det att Socialdemokraterna aldrig tog reda på hur många barn som drabbades. Jag tycker inte att man ska dölja fakta utan att man ska ta fram fakta i ljuset. Då får vi också statistik.

Vi kan se att det 2008 var 716 barn som vräktes. Vi införde strategin och fick i gång ett vräkningsförebyggande arbete i många kommuner. År 2009 var vi nere i 618. Antalet sjönk alltså med nästan 100 barn när kommunerna började arbeta medvetet och strategiskt. Sedan var det en ökning med 16 barn från 2009 till 2010. Jag ber om ursäkt för att det blir så många siffror. Det är en procentuellt relativt liten ökning, men bakom varje siffra finns ett barn som inte mår bra, som inte har det bra, som ställs inför en otrygg situation.

Det är det som är mitt djupa bekymmer. Det är därför jag nu ser: Vad är nästa steg i det här? Det är därför jag har sagt att vi ska tillsätta en hemlöshetssamordnare som kan åka ut till de kommuner som ännu inte har kommit i gång med ett strukturerat arbete. Hälften av Sveriges kommuner klarar att inte vräka något barn, men det finns kommuner som inte

verkar göra så mycket vräkningsförebyggande arbete eftersom de fortsatt ligger högt. Bland de fem kommuner som ligger högt är det fyra som styrs av Socialdemokraterna.

Här behövs mer strukturerat arbete, att man har en plan på det kommunala, lokala planet, och det kommer vi att hjälpa och stödja kommunerna i. Det är därför en hemlöshetssamordnare kommer att utses, och jag hoppas kunna meddela vem det blir nästa vecka.

Prot. 2011/12:41
2 december

Svar på
interpellationer

Anf. 11 HANNAH BERGSTEDT (S):

Fru talman! Statistik är bra – det är otvivelaktigt så. Men fortfarande: Vad är det ministern vill göra? Och varför har ministern och regeringen ändrat sig från att nollvision är ett mål till att det är en ambition när det ser ut som det gör? Trots allt delar Maria Larsson och jag uppfattningen att varje barn spelar roll. En ökning med 9 procent under ett år har betydelse.

Vi socialdemokrater delar regeringens uppfattning att kommunerna har en viktig roll. Men vi måste gemensamt ta ett ansvar. Dessutom måste vi titta på kommunernas förutsättningar.

Regeringen har ökat individens ansvar – det är ingen tvekan om det. Bara för att citera statsministern: Man får ta stöd och hjälp av sina föräldrar, sin partner eller på annat sätt. Det är Fredrik Reinfeldts svar i en artikel i Svenska Dagbladet när det handlar om människor som har en ekonomisk utsatthet.

Man ökar också kommunernas ansvar, vilket gör att olika kommuner har olika förutsättningar. Vi fick just höra här hur det ser ut. Många kommuner kämpar redan nu med att få det att gå ihop till den redan i dag lagstadgade servicen. I mitt hemlän finns det en liten kommun som heter Arjeplog som får höja skatten med 1 krona och ändå dra åt svängremmen. För dem är det naturligtvis svårt att ta på sig ytterligare lagstiftande uppdrag. Ändå menar vi att det kanske behövs en skärpning av lagstiftningen.

Vi delar regeringens uppfattning att samverkan är en viktig del av lösningen, och vi vill säkerställa att barn inte vräks genom att förstärka kraven så att fastighetsägare och hyresvärdar anmäler samtliga vräkningar till socialtjänsten i kommunen innan vräkningen verkställs. Om det finns barn i hemmen är det särskilt viktigt. Socialtjänsten ska ha tagit emot anmälan, aktiverat ärendet och getts en rimlig tid att agera. Om anmälan inte bifogas ska kronofogden bortse från verkställande av vräkningen. Det är ett av Socialdemokraternas förslag.

Min fråga är: Anser ministern att det bara är kommunernas ansvar, eller har regeringen också ett ansvar? Tycker Maria Larsson att regeringen har gjort tillräckligt? Skulle ministern kunna tänka sig att ställa sig bakom den här typen av lagförslag som Socialdemokraterna vill se?

Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Jag skulle vilja säga att ingen regering har gjort mer åt den här frågan än den sittande regeringen, för Socialdemokraterna gjorde såvitt jag vet ingenting. Man lade aldrig fram någon strategi. Man tog aldrig fram någon statistik när det gällde vräkning. Min fråga tillbaka är naturligtvis: Varför gjorde ni ingenting åt den här problematiken när ni satt i regeringsställning?

Ska jag uppfatta det så att Hannah Bergstedt menar att individen inte har något ansvar? Annars får Hannah Bergstedt gärna utveckla det lite.

Individen har naturligtvis sitt ansvar. Men vi vet att individen ibland behöver kompletteras med det offentliga stöd. Socialtjänstlagen är tydlig med att det är kommunerna som har huvudansvaret för att sörja för sina medborgare i utsatta situationer. Det är alltså i huvudsak en kommunal uppgift enligt lagstiftningen.

Det vi har gjort från regeringens sida är att försöka stödja kommunerna i att arbeta på ett bra vräkningsförebyggande sätt. Därför har vi tagit fram en vägledning via Socialstyrelsen som visar på ett strukturerat sätt, som visar på betydelsen av att socialtjänsten samarbetar på ett bra sätt med Kronofogdemyndigheten, som är skyldig att uppge när vräkning ska ske. Man måste ha ett gott samarbete där. Man måste ha förtroendefulla relationer. Man måste ha goda relationer med polisen, med missbrukarvården, med fastighetsägare, både kommunala och privata, och med ideella organisationer.

Det här är ett arbete som kräver samverkan, och det är där som jag ser att det brister i hälften av Sveriges kommuner där man inte lyckas i arbetet med att upprätthålla målsättningen att inte vräka några barn.

Jag tycker, som sagt, att Hannah Bergstedt är svaret skyldig: Varför gjorde ni ingenting? Det fanns ingen strategi alls under er tid, och det fanns ingen statistik över barnen över huvud taget.

Vi har tagit fram det. Vi vill titta på den här frågan eftersom vi ser att den är så viktig.

Barn ska ha en bostad. Barn har rätt att ha en bostad. Barn ska ha så trygga uppväxtvillkor som det bara är möjligt. Det är därför jag slåss och arbetar hårt med den här frågan.

Anf. 13 HANNAH BERGSTEDT (S):

Fru talman! Självklart tycker Socialdemokraterna att individerna har ett ansvar. Det tycker också människor själva. Jag kan rekommendera ministern att läsa Kronofogdemyndighetens rapport *Alla vill göra rätt för sig*, för det är så det ser ut i det här landet.

Strategi är självklart bra, men tyvärr, Maria Larsson, räcker det inte. Det är bara att se på resultatet.

Samverkan är bra, men det krävs också resurser för att kunna samverka. Vi ser i dag att skillnaderna mellan kommunerna ökar. Skillnaderna mellan olika individer ökar, vilket gör att man inte klarar av att betala sin hyra. Det är det som gör att barn vräks.

Regeringens 8 miljoner till en nationell samordnare är i dagsläget inte särskilt mycket att komma med. 8 miljoner motsvarar ungefär fyra små lägenheter i Stockholm. Det är i en situation då hälften av landets kommuner inte klarar av att nå upp till regeringens ambitioner om att inga barn ska vräkas.

Jag tror inte att det räcker, Maria Larsson. I stället för att skjuta över ansvaret på individen eller bara förlita sig på att kommunerna ska klara det själva vill vi socialdemokrater motverka vräkning av barn genom att ha ett fungerande försäkringssystem men också genom att förstärka lagstiftningen och ge kommunerna förutsättningar att klara av de åtaganden som de redan har om att öka kunskaperna, upprätta handlingsplaner och samordna med dem som redan arbetar med frågan.

Dessutom har budget- och skuldrådgivarna i landet en mycket viktig roll. Det är en av de åtgärder som Socialdemokraterna har lyft fram i sin budget.

Prot. 2011/12:41
2 december

*Svar på
interpellationer*

Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Jag vill först hålla med Hannah Bergstedt om att budget- och skuldrådgivarna har en mycket viktig uppgift i att kunna bistå människor i att tidigt kunna få en sanering, kanske en skuldsanering.

De finns i alltför liten utsträckning ute i kommunerna – det är min absoluta mening. Jag ser också att de i många kommuner minskar. Det är bekymmersamt. Men det är fortsatt ett kommunalt ansvar. Det tror jag också att Hannah Bergstedt håller med om.

Det stämmer att detta delvis är en resursfråga. Men jag kan inte hitta någonting i Socialdemokraternas budget som går specifikt till detta ändamål. Ni lägger inte en krona mer än regeringen gör, så långt jag har kunnat se och läsa. Det finns ingenting!

Jag hävdar med bestämdhet att det är den här alliansregeringen som har brytt sig om problematiken, som har satt en strategi, som har börjat arbeta och ge stöd åt kommunerna på ett konstruktivt och metodiskt sätt, för att de ska komma i gång med ett vräkningsförebyggande arbete. Det är vi som för första gången har sett till att statistiken över hur många barn som vräks har kommit fram.

Det har jag gjort därför att jag är intresserad.

Jag hävdar med bestämdhet att det tal som vi befinner oss på just nu, 632 barn, ska ned. Och det ska ned de närmaste åren, även om vi befinner oss i en lågkonjunktur och även om vi vet att situationen är tuffare för många då och att fler kan hamna i en vräkningssituation.

Anledningen till vräkning handlar ofta om hyresskulder på ganska små belopp. Det kan vara 10 000 kronor som förorsakar en vräkning. Det går naturligtvis att hitta andra lösningar på problematiken om man är tidigt ute. Det är målsättningen nu, att med hjälp av hemlöshetssamordnaren och med hjälp av de insatser som vi gör försöka få i gång kommunerna att jobba mycket mer förebyggande.

Tack för debatten! Tack för en angelägen fråga!

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Konstitutionsutskottets betänkande
2011/12:KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Näringsutskottets betänkande
2011/12:NU3 Utgiftsområde 21 Energi

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2011/12:AU1 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Prot. 2011/12:41
2 december

Skatteutskottets betänkanden
2011/12:SkU8 Kontroll av postförsändelser
2011/12:SkU1 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution
2011/12:SkU6 Slopade Lundinregler och vissa andra skatteåtgärder för företag
2011/12:SkU7 Genomförande av det nya EU-direktivet om bistånd med indrivning samt ändrad beräkning av dröjsmålsavgift i vissa fall

Civilutskottets betänkanden
2011/12:CU10 Värdering till verkligt värde
2011/12:CU3 Avgifter enligt lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor

8 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 2 december

2011/12:159 Supermiljöbilspremierna i relation till statens upphandlingskrav och nollvisionen

av *Leif Pettersson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:160 Beredningen av proposition om annonstid i radio och tv

av *Sven-Erik Österberg* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 december.

9 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmäldes att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 2 december

2011/12:198 Likvärdighet i möjligheten att skriva högskoleprovet

av *Olle Thorell* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 december.

10 § Kammaren åtskildes kl. 9.43.

Prot. 2011/12:41
2 december

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott.....	1
2 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	1
3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
5 § Svar på interpellation 2011/12:81 om unga som kastas ut eller rymmer hemifrån	2
Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	2
Anf. 2 TERES LINDBERG (S)	3
Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	4
Anf. 4 TERES LINDBERG (S)	5
Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	6
Anf. 6 TERES LINDBERG (S)	7
Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	7
6 § Svar på interpellation 2011/12:83 om barn som berörs av vräkning.....	8
Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	8
Anf. 9 HANNAH BERGSTEDT (S)	9
Anf. 10 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	10
Anf. 11 HANNAH BERGSTEDT (S)	11
Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	11
Anf. 13 HANNAH BERGSTEDT (S)	12
Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	13
7 § Bordläggning.....	13
8 § Anmälan om interpellationer	14
9 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	14
10 § Kammaren åtskildes kl. 9.43.	15